

Cümlede Anlam

Bir cümlenin anlam ilişkisini **ipucu kelimeler** gösterir. Önce bu ipuçlarını bul, sonra cümleyi sınıflandır.

1 Koşul ve Karşılaştırma

- Koşul: bir durumu başka bir duruma bağlar.
- İpucu: -se/-sa, ise, eğer.
- Karşılaştırma: iki unsuru kıyaslar.
- İpucu: daha, kadar, göre.

2 Abartma ve Tanım

- Abartma: etkiyi büyüterek anlatır.
- İpucu: o kadar ki, dünya kadar.
- Tanım: kavramın ne olduğunu açıklar.
- Genelde -dır/-dir ekiyle biter.

3 Öneri ve Varsayım

- Öneri: görüş veya tavsiye bildirir.
- İpucu: bence, -meli/-malı.
- Varsayım: gerçek olmayan durumu farz eder.
- İpucu: diyelim ki, tualım ki, farz edelim.

4 Neden-Sonuç, Amaç-Sonuç, Öznel-Nesnel

- Neden-sonuç: bir olay başka bir olayın sebebidir.
- Amaç-sonuç: bir eylem bir amaç için yapılır.
- Öznel cümle kişisel yorum, nesnel cümle ölçülebilir gerçek içerir.
- Detaylı anlatım tahtaapp.com blogunda.

5 Sık Karıştırılanlar

- "Keşke gelse" koşul değil, dilektir.
- Abartma yalan değil, etkiyi güçlendirmedir.
- Tanım kavramı, betimleme görünüşü anlatır.
- Bir cümle birden fazla ilişki taşıyabilir.

Cümlede Anlam İlişkileri ve İpucu Kelimeleri

İlişki	Tanım	İpucu	Örnek
Koşul	Durumu şarta bağlar	-se/-sa, ise	Çalışırsan başarisin.
Karşılaştırma	İki unsuru kıyaslar	daha, kadar, göre	Bu daha kolaydı.
Abartma	Etkiyi büyütür	o kadar ki, dünya kadar	Dünya kadar ödevim var.
Tanım	Kavramı açıklar	-dır/-dir	Kelebek bir böcektir.
Öneri	Tavsiye bildirir	bence, -malı	Bence tekrar etmelisin.

ÇÖZÜMLÜ ÖRNEKLER

Cümlede Anlam: adım adım 5 örnek

ÖRNEK 1 KOŞUL CÜMLESİ

"Erken yatarsan sabah zinde kalkarsın." cümlesinde hangi anlam ilişkisi vardır?

- 1 Cümlede bir durum, başka bir sonuca bağlanmış.
- 2 "-sa/-se" eki bu bağı kuran ipucudur.
- 3 Zinde kalkma, erken yatma şartına bağlıdır.

Cevap: Koşul (şart) cümlesi

ÖRNEK 2 KARŞILAŞTIRMA CÜMLESİ

"Bu yıl kış geçen yıldan daha sert geçti." cümlesinde ne vardır?

- 1 İki farklı kış dönemi karşılaştırılıyor.
- 2 "Daha" ifadesi kıyaslanmanın ipucudur.
- 3 Ortak özellik: kışın sertliği.

Cevap: Karşılaştırma cümlesi

ÖRNEK 3 ABARTMA CÜMLESİ

"Bu çanta o kadar ağırdı ki taşırken kollarım koptu sandım." cümlesinde ne vardır?

- 1 Kolların kopması gerçekte mümkün değil.
- 2 "O kadar ki" ifadesi abartmanın ipucudur.
- 3 Amaç, ağırlığın etkisini güçlü anlatmaktır.

Cevap: Abartma (mübalağa) cümlesi

ÖRNEK 4 TANIM CÜMLESİ

"Fotosentez, bitkilerin güneş ışığıyla besin üretme sürecidir." cümlesinde ne vardır?

- 1 Cümle bir kavramın ne olduğunu açıklıyor.
- 2 "-dir" ekiyle bitiyor.
- 3 "Fotosentez nedir?" sorusuna cevap veriyor.

Cevap: Tanım cümlesi

ÖRNEK 5 ÖNERİ + KOŞUL (KARMA)

"Bence erken çıkarsan trafiğe yakanalmazsın." cümlesinde hangi ilişkiler vardır?

- 1 "Bence" ifadesi bir tavsiye olduğunu gösterir.
- 2 "Çıkarsan" sözündeki "-sa" eki koşul bildirir.
- 3 Cümle aynı anda iki anlam ilişkisi taşır.

Cevap: Öneri ve koşul birlikte

MİNİ TEST

Cümlede Anlam: 10 soruda kendini dene

Ad Soyad: _____

Tarih: _____

Doğru / Yanlış: _____

1. "Bu elma öncekinden çok daha tatlıydı." cümlesinde hangi ilişki vardır?

- A) Koşul B) Karşılaştırma
C) Öneri D) Varsayım

2. "Ödevini bitirirsen oyun oynayabilirsin." cümlesinde hangi ilişki vardır?

- A) Tanım B) Abartma
C) Karşılaştırma D) Koşul

3. "Seni görmeyeli bin yıl oldu." cümlesi için ne söylenebilir?

- A) Abartma B) Koşul
C) Tanım D) Öneri

4. "Bu sınav öncekinden daha uzun sürdü." cümlesinde ne vardır?

- A) Abartma B) Tanım
C) Karşılaştırma D) Varsayım

5. "Kelebek, renkli kanatlara sahip bir böcektir." cümlesi hangi ilişkiyi taşır?

- A) Öneri B) Koşul
C) Karşılaştırma D) Tanım

6. "Bence bu konuyu bir kez daha tekrar etmelisin." cümlesinde ne vardır?

- A) Koşul B) Abartma
C) Öneri D) Tanım

7. "Diyelim ki okul yarın tatil oldu, ne yapardın?" cümlesinde ne vardır?

- A) Varsayım B) Karşılaştırma
C) Koşul D) Tanım

8. "Keşke yarın okul tatil olsa." cümlesi neden koşul değildir?

- A) Çok uzundur B) Bir sonuca bağlı değildir
C) Soru cümlesidir D) Olumsuzdur

9. "Yorgun olduğu için erken uyudu." cümlesinde hangi ilişki vardır?

- A) Amaç-sonuç B) Koşul
C) Abartma D) Neden-sonuç

10. "Bence erken çıkarsan trafiğe yakanmazsın." cümlesinde hangi ilişkiler birlikte?

- A) Tanım ve abartma B) Öneri ve koşul
C) Karşılaştırma ve varsayım D) Koşul ve tanım

Cevap anahtarı

1. B · İki elma tatlılık yönünden kıyaslanıyor, "daha" ipucudur.
3. A · Süre bin yıl olamaz; özlemin etkisi büyütülerek anlatılmış.
5. D · Cümle bir kavramın ne olduğunu açıklıyor, bu tanımdır.
7. A · "Diyelim ki" gerçekte olmayan bir durumu farz eder.
9. D · Yorgunluk, uyumanın sebebidir; bu neden-sonuç ilişkisidir.

2. D · Oyun oynama, ödevi bitirme şartına bağlanmıştır.
4. C · İki sınav süre yönünden kıyaslanmış, "daha" ipucudur.
6. C · "Bence" ve "-malısın" ifadeleri bir tavsiye bildirir.
8. B · Koşulda bir sonuç bağı vardır, dilek cümlesinde yoktur.
10. B · "Bence" öneri, "çıkarsan" koşul ipucudur; ikisi birlikte.

Konunun tam anlatımı ve daha fazla soru:

tahtaapp.com/blog/dersler/7-sinif-turkce-cumlede-anlam-konu-anlatimi